

Niezbędnik

PRAWNO-PODATKOWY

PRAWO DLA BIZNESU:

WAŻNE ZMIANY I NOWE OBOWIĄZKI

#2 | 2025

Szanowni Państwo,

ponad połowa roku 2025 za nami, a wraz z nią liczne zmiany w prawie, niezwykle istotne z perspektywy prowadzenia biznesu i nie tylko. W niniejszym Niezbędniku kancelarii M. KROTOSKI ADWOKACI I RADCY PRAWNI prezentujemy Państwu najważniejsze nowości prawne, opinie i porady. Wydanie obejmuje informacje istotne dla przedsiębiorców, w tym z zakresu prawa pracy, podatków i nieruchomości. Liczymy, że Niezbędnik na II kwartał 2025 r. okaże się dla Państwa pomocny i posłuży jako wsparcie w bieżącej działalności. Nasza Kancelaria pozostaje zawsze otwarta na Państwa potrzeby. Zachęcamy do kontaktu i współpracy, zarówno w sprawach poruszonych w Niezbędniku, jak i pozostałych.

**adw. Maciej Krotoski
z Zespołem Kancelarii**

Spis treści:

PRAWO PRACY

- 5** Istotne zmiany w zatrudnianiu cudzoziemców i pracowników tymczasowych. Co się zmieniło od 1 czerwca 2025 r. i na co uważać?
- 7** Jawność wynagrodzeń – do czego zobowiązany będzie pracodawca po wprowadzeniu nowych regulacji?
- 8** Wynagrodzenie zasadnicze równe wynagrodzeniu minimalnemu

PRAWO DLA BIZNESU

- 10** Zbliża się termin zatwierdzenia sprawozdania finansowego - 15 lipca 2025 r.
- 11** Czy absolutorium chroni członka zarządu przed odpowiedzialnością?
- 13** Jak członkowie zarządu mogą zabezpieczyć się przed odpowiedzialnością?
- 14** Nowe obowiązki dotyczące wymagań dostępności produktów i usług – na co zwrócić uwagę?
- 16** Deregulacja i repolonizacja w prawie zamówień publicznych – projekty nowych regulacji
- 17** Czy kara umowna za opóźnienie w kontraktach handlowych jest absolutna? Istotne stanowisko Sądu Najwyższego

SUKCESJA / ZABEZPIECZENIE SPADKOWE

- 19** Jakich sformułować testament, aby uniknąć wątpliwości co do spadkobiercy?
- 20** Zapomniałeś zgłosić nabycie spadku do urzędu skarbowego? Sprawdź, czy podatek się nie przedawnił. Przełomowa uchwała NSA korzystna dla podatników

PODATKI

- 22** Najem krótkoterminowy w fundacji rodzinnej – szansa czy pułapka podatkowa?
- 25** Pożyczka pomiędzy podmiotami powiązanymi – co warto wiedzieć o warunkach safe harbour?

NIERUCHOMOŚCI

- 27** Zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym
- 28** Jawność cen mieszkań – co nowe regulacje oznaczają dla deweloperów?

CZĘŚĆ I

PRAWO PRACY

I. PRAWO PRACY

1. Istotne zmiany w zatrudnianiu cudzoziemców i pracowników tymczasowych. Co się zmieniło od 1 czerwca 2025 r. i na co uważać?

1 czerwca 2025 r. wszedł w życie pakiet zmian w prawie migracyjnym. Zmiany te mogą mieć bardzo duże znaczenie dla przedsiębiorców zatrudniających cudzoziemców oraz korzystających z usług agencji pracy tymczasowej. Oto najważniejsze zmiany:

1. Ustawa wyłącza możliwość wykonywania przez cudzoziemca pracy na podstawie wizy turystycznej lub wizy wydanej w celu odwiedzin u rodziny lub przyjaciół, tranzytu lub leczenia. **Potencjalnie może zmniejszyć to liczbę dostępnych legalnie pracowników-cudzoziemców.**
2. Wniosek o wydanie zezwolenia na pracę oraz oświadczenie o powierzeniu pracy podmiot powierzający pracę cudzoziemcowi będzie **składać wyłącznie za pomocą systemu teleinformatycznego**. System ten ma oferować kompleksową obsługę postępowania, z możliwością składania odwołań od decyzji wyłącznie. Wprowadzono natomiast dwuletni okres przejściowy, który ma posłużyć przygotowaniu systemów teleinformatycznych. W tym czasie obowiązywać będą dotychczasowe zasady.

WYJĄTEK: W stosunku do obywateli Ukrainy podmiot powierzający pracę zasadniczo nie musi pozyskiwać zezwolenia na pracę ani składać oświadczenia o powierzeniu pracy cudzoziemcowi. Zgodnie ze specjalnymi przepisami, których obowiązywanie obecnie przewidziane jest do końca września 2025 r., należy zgłosić fakt powierzenia pracy do właściwego powiatowego urzędu pracy w terminie 7 dni od podjęcia pracy przez cudzoziemca. Zgodnie z projektem powiadomienie to także ma następować poprzez system teleinformatyczny.

3. W umowie o pracę z cudzoziemcem wprowadza się nie tylko obowiązek uwzględnienia wynagrodzenia cudzoziemca określonego w zezwoleniu na pracę (jak dotychczas), ale **także innych warunków pracy cudzoziemca, tj. stanowisko lub rodzaj pracy oraz wymiar czasu pracy lub liczbę godzin w tygodniu lub miesiącu.**
4. Podmiot powierzający pracę cudzoziemcowi ma **obowiązek przekazania organowi, który wydał zezwolenie na pracę, kopii umowy zawartej z cudzoziemcem przed powierzeniem mu pracy.** Dotychczas taki obowiązek nie obowiązywał.
5. Obowiązek dostosowania wynagrodzenia cudzoziemca do aktualnej minimalnej wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę.
6. Przesłanką wydania zezwolenia na pracę jest wymóg, aby **wymiar czasu pracy cudzoziemca nie był niższy niż 1/4 etatu.**

Zmiany dla firm oferujących outsourcing pracowników i podmiotów korzystających z ich usług:

Udostępnienie cudzoziemca, który dla wykonywania w Polsce pracy wymaga uzyskania zezwolenia na pracę, podmiotowi trzeciemu w celu wykonywania przez niego pracy będzie dozwolone wyłącznie, jeżeli podmiotem udostępniającym będzie legalnie działająca agencja pracy tymczasowej.

Oznacza to, że tylko legalnie działające agencje pracy tymczasowej będą mogły kierować cudzoziemców do pracy dla innych podmiotów (dotyczy cudzoziemców, którzy muszą uzyskać zezwolenie na pracę). Naruszenie tego zakazu jest zagrożone grzywną zarówno dla podmiotu udostępniającego pracownika, jak i korzystającego z jego pracy.

Podsumowanie:

Dla kogo:

Przedsiębiorców zatrudniających cudzoziemców, pracowników tymczasowych oraz korzystających z usług tzw. outsourcingu pracowniczego.

Od kiedy:

Zmiany weszły w życie z dniem 1 czerwca 2025 r.

Co warto wiedzieć:

Zmiany w prawie migracyjnym ograniczyły możliwość zatrudniania niektórych cudzoziemców oraz zwiększyły liczbę obowiązków dla pracodawców. Znacznie ograniczono możliwość działania firm oferujących tzw. outsourcing lub leasing pracowników.

I. PRAWO PRACY

2. Jawność wynagrodzeń – do czego zobowiązany będzie pracodawca po wprowadzeniu nowych regulacji?

18 czerwca Prezydent podpisał nowelizację Kodeksu Pracy dotyczącą jawności wynagrodzeń. Pierwotny projekt przepisów zobowiązywał pracodawców do informowania o proponowanych zarobkach już na etapie opublikowania ogłoszenia o pracę, lecz ich ostateczny kształt takiego obowiązku już nie nakłada. Zgodnie z nowelizacją pracodawca ma obowiązek przekazać kandydatowi informację o wynagrodzeniu **z odpowiednim wyprzedzeniem**, w sposób zapewniający **świadome i przejrzyste negocjacje**. Ustawa wskazuje trzy możliwe momenty przekazania tej informacji:

1. **W ogłoszeniu o naborze na stanowisko** – jeśli rekrutacja jest publiczna;
2. **Przed rozmową kwalifikacyjną** – jeśli nie było ogłoszenia albo nie zawierało ono informacji o wynagrodzeniu;
3. **Przed nawiązaniem stosunku pracy** – jeśli wcześniejsze etapy nie spełniły obowiązku informacyjnego.

To oznacza, że pracodawca **może** ujawnić informację o wynagrodzeniu już w ogłoszeniu, ale nie musi – wystarczy, że zrobi to **przed podpisaniem umowy o pracę**. Wynagrodzenie musi być wskazane w jego początkowej wysokości lub przedziale, opartym na **obiektywnych i neutralnych kryteriach**, w szczególności z uwzględnieniem zasady równości płci. W praktyce oznacza to, że pracodawca może wskazać pracownikowi konkretną kwotę lub pewien przedział, w ramach którego mieścić się będzie uzyskiwane wynagrodzenie. Ustawodawca nie wskazał jednak jak precyzyjnie muszą być podane te informacje, lecz zaleca się wskazanie przedziału, na podstawie którego pracownik będzie w stanie realnie ustalić pensję. Pozwoli uniknąć to niepo-

trzebnych konfliktów na linii pracodawca – pracownik.

Równocześnie pracodawca będzie musiał informować pracownika o odpowiednich postanowieniach układu zbiorowego pracy lub regulaminu wynagradzania – w przypadku gdy pracodawca jest objęty układem zbiorowym pracy lub obowiązuje u niego regulamin wynagradzania.

Co to oznacza dla pracodawców?

- » Nie trzeba zmieniać dotychczasowych ogłoszeń o pracę – brak obowiązku publikowania widełek.
- » Trzeba jednak pamiętać o formalnym obowiązku przekazania informacji o wynagrodzeniu w procesie rekrutacyjnym – najlepiej dokumentować ten fakt (np. e-mailem lub w formularzu zgłoszeniowym).
- » Informacja o wynagrodzeniu musi być rzetelna, oparta na jasnych kryteriach – w przeciwnym razie może być uznana za naruszenie zasad równości lub przejrzystości.

3. Wynagrodzenie zasadnicze równe wynagrodzeniu minimalnemu

Warto zauważyć, że planowane są zmiany przepisów ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (nr z wykazu RCL: UC62). Projekt ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę ma na celu wdrożenie do polskiego porządku prawnego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2041.¹

Celem przedmiotowej dyrektywy jest poprawa warunków życia i pracy w Unii, a w szczególności adekwatności wynagrodzeń minimalnych pracowników w celu przyczynienia się do harmonizacji społecznej oraz zmniejszenia nierówności płacowych. Zgodnie z dyrektywą, podstawą ustalania lub aktualizacji ustawowych wynagrodzeń minimalnych są cztery obligatoryjne elementy:

- » siła nabywcza ustawowych wynagrodzeń minimalnych z uwzględnieniem kosztów utrzymania,
- » ogólny poziom wynagrodzeń i ich rozkład,
- » stopa wzrostu wynagrodzeń,
- » długoterminowe krajowe poziomy produktywności i ich zmiany.

Zgodnie z projektowanym art. 15 ustawy wysokość wynagrodzenia zasadniczego pracownika zatrudnionego w pełnym miesięcznym wymiarze czasu pracy nie będzie mogła być niższa od wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę. Oznacza to, że w niektórych przypadkach konieczne może okazać się wprowadzenie zmian w regulaminach wynagradzania.

Przepisy te mają wejść w życie 1 stycznia 2026 r.

1. z 19.10.2022 r. w sprawie adekwatnych wynagrodzeń minimalnych w Unii Europejskiej (Dz.Urz. UE L 275, s. 33).

CZĘŚĆ II

PRAWO DLA BIZNESU

1. Zbliża się termin zatwierdzenia sprawozdania finansowego - 15 lipca 2025 r.

Koniec czerwca to ważna data w kalendarzu każdej spółki kapitałowej – to właśnie **do 30 czerwca** należy zatwierdzić roczne sprawozdanie finansowe i złożyć je do Repozytorium Dokumentów Finansowych. Niewywiązanie się z tego obowiązku może skutkować nie tylko karą grzywny nałożoną przez sąd rejestrowy, ale także odpowiedzialnością członków zarządu.

Kiedy zwołać zgromadzenie wspólników?

Zgromadzenie wspólników lub akcjonariuszy powinno zostać zwołane tak, aby umożliwić zatwierdzenie sprawozdania finansowego do końca szóstego miesiąca po zakończeniu roku obrotowego – czyli co do zasady do 30 czerwca. Warto pamiętać, że sprawozdanie finansowe musi zostać wcześniej sporządzone (do końca marca), a następnie podpisane przez zarząd.

Jeśli spółka posiada obowiązek badania sprawozdania przez biegłego rewidenta, konieczne jest również dołączenie opinii z badania. Przed zgromadzeniem należy przygotować komplet dokumentów: sprawozdanie finansowe, sprawozdanie z działalności, uchwały dotyczące zatwierdzenia sprawozdania, pokrycia ewentualnej straty lub podziału zysku oraz ewentualnego udzielenia absolutorium członkom organów.

Złożenie dokumentów do KRS

Po zatwierdzeniu sprawozdania, spółka ma obowiązek – w terminie 15 dni – złożyć dokumenty do Repozytorium Dokumentów Finansowych. Zgłoszenia dokonuje się elektronicznie, za pośrednictwem systemu S24 lub portalu eKRS.

Dokumenty powinny być podpisane kwalifikowanym podpisem elektronicznym, profilem zaufanym lub podpisem osobistym.

Co grozi za brak złożenia sprawozdania?

Niedochowanie obowiązku złożenia sprawozdania może skutkować grzywną nałożoną przez sąd rejestrowy, a w przypadku uporczywego uchylania się – nawet rozwiązaniem spółki z urzędu.

Kto musi złożyć sprawozdanie finansowe do KRS?

Nie każdy podmiot wpisany do KRS ma taki obowiązek. Sprawozdanie finansowe muszą składać m.in.:

- **Spółki z o.o., akcyjne i proste spółki akcyjne** – zawsze.
- **Spółki komandytowe i komandytowo-akcyjne** – zawsze.
- **Spółki jawne**, jeśli:
 - » wszyscy jej wspólnicy są osobami prawnymi lub
 - » przekroczone zostały dwa z trzech progów: 2 mln euro przychodów / 2 mln euro aktywów / 10 pracowników.
- **Fundacje i stowarzyszenia**, jeśli prowadzą pełną księgowość.

2. Czy absolutorium chroni członka zarządu przed odpowiedzialnością?

Dla każdego członka zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością moment udzielenia (bądź nieudzielenia) absolutorium przez zgromadzenie wspólników stanowi istotne wydarzenie. To formalny akt oceny jego działalności na rzecz spółki w poprzednim roku obrotowym, który ma istotne znaczenie zarówno organizacyjne, jak i prawne.

Absolutorium to uchwała zgromadzenia wspólników oceniająca, czy działania członka zarządu w poprzednim roku obrotowym były zgodne z interesem spółki. Na gruncie art. 231 § 2 pkt 3 Kodeksu spółek handlowych (KSH), udzielenie absolutorium należy do kompetencji zwyczajnego zgromadzenia wspólników. Choć ustawa nie definiuje wyraźnie skutków tej uchwały, jej znaczenie jest istotne. Absolutorium powinno zostać udzielone indywidualnie każdemu z członków zarządu i jest formą skwitowania członków tych organów z czynności

podejmowanych przez nich w ciągu roku w ramach działania w zarządzie, a co za tym idzie stanowi, co do zasady, podstawę do wyłączenia ewentualnej odpowiedzialności odszkodowawczej członków zarządu za szkodę wyrządzoną spółce.

W przypadku członka zarządu absolutorium to nie tylko formalność. Udzielenie absolutorium może być odczytywane jako wyraz akceptacji dla podejmowanych przez niego decyzji i sposobu wykonywania funkcji członka zarządu w minionym roku obrotowym. W aspekcie prawnym absolutorium tworzy domniemanie zgodności działań z interesem spółki. W praktyce oznacza to, że w przypadku ewentualnych roszczeń odszkodowawczych członek zarządu może powoływać się na to, że jego działania zostały ocenione pozytywnie przez wspólników i przez nich zatwierdzone (tzw. skwitowanie).

Pomimo pozytywnej uchwały, członek zarządu **nie jest całkowicie zwolniony z odpowiedzialności cywilnej, jeśli po fakcie ujawnią się działania wyrażające spółce szkodę**. Udzielenie absolutorium członkowi zarządu stanowi więc okoliczność zwalniającą z odpowiedzialności na podstawie art. 293 § 1 KSH, pod warunkiem, że fakty stanowiące ewentualnie podstawę tej odpowiedzialności były znane w dniu udzielania absolutorium wspólnikom, a więc że absolutorium zostało udzielone na podstawie rzetelnych informacji. Zgodnie z art. 293 § 1 KSH, członek zarządu odpowiada wobec spółki za szkodę wyrządzoną działaniem sprzecznym z prawem lub umową spółki, chyba że nie ponosi winy. Jednocześnie udzielenie absolutorium nie zwalnia od odpowiedzialności, jeżeli z powodztwem odszkodowawczym wystąpi bezpośrednio wspólnik. Wobec czego, wyrażona w absolutorium akceptacja całokształtu znanej i ujawnionej wspólnikom działalności członka zarządu spółki z o.o. w danym roku obrotowym jest równoznaczna z wyłączeniem dochodzenia przez spółkę względem niego roszczeń odszkodowawczych w tym zakresie, chyba że uchwała o udzieleniu absolutorium została powzięta na podstawie nieprawdziwych lub niepełnych informacji, co nie pozwoliło wspólnikom na dokonanie właściwej oceny działalności członka organu.

Co istotne, absolutorium nie ogranicza też odpowiedzialności wobec wierzycieli (np. na podstawie art. 299 KSH), ani organów publicznych (np. w zakresie zobowiązań podatkowych).

Jest to zatem ochrona względna, działająca głównie w stosunku do samej spółki i wspólników, a także nowych członków zarządu, którzy zostali powołani do organu spółki.

Absolutorium dla członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest instytucją o istotnym znaczeniu zarówno dla samego zarządu, jak i dla wspólników. Udzielenie absolutorium stanowi formalny wyraz akceptacji dla sposobu wykonywania obowiązków zarządczych w poprzednim roku obrotowym i może w praktyce ograniczyć możliwość dochodzenia przez spółkę roszczeń wobec członka zarządu.

Jednocześnie **nie należy traktować absolutorium jako całkowitego zwolnienia z odpowiedzialności**. Nie wyklucza ono odpowiedzialności wobec wierzycieli czy organów publicznych, ani też nie chroni przed roszczeniami indywidualnych wspólników. Ma ono zatem charakter względny i ograniczony – co podkreśla potrzebę należytej staranności członków zarządu przy pełnieniu swoich funkcji.

3. Jak członkowie zarządu mogą zabezpieczyć się przed odpowiedzialnością?

W sytuacji, gdy spółka napotyka trudności finansowe, do odpowiedzialności osobistej za jej długi solidarnie oraz całym majątkiem mogą zostać pociągnięci członkowie zarządu. Ryzyko to zwiększa się, gdy nie złożą w odpowiednim czasie wniosku o ogłoszenie upadłości spółki. Jak się przed tym uchronić?

Dla kogo: dla członków zarządu, rady nadzorczej, prokurentów, dyrektorów, wspólników, głównego księgowego.

Potencjalne podstawy poniesienia odpowiedzialności przez członków zarządu:

- » odpowiedzialność z tytułu niewłaściwego prowadzenia spraw spółki,
- » niezaspokojone roszczenia wierzycieli spółki,
- » brak nadzoru nad działalnością operacyjną,
- » niezgłoszenie w terminie wniosku o ogłoszenie upadłości,
- » nieracjonalne decyzje inwestycyjne (np. zakup po zawyżonej cenie),
- » kary i grzywny administracyjne oraz cywilne,
- » zaległości podatkowe.

Sposoby zabezpieczenia przed odpowiedzialnością dla członków zarządu:

- » **Zawarcie ubezpieczenia D&O – Directors & Officers**
 - Polisa chroni przed osobistą odpowiedzialnością za błędy w zarządzaniu.
 - Może pokrywać koszty obrony sądowej i odszkodowania.

- » **Terminowe zgłoszenie wniosku o upadłość**
 - W ciągu 30 dni od dnia, w którym spółka stała się niewypłacalna.
 - Zgodnie z art. 299 § 2 KSH, członek zarządu nie odpowiada za zobowiązania spółki, jeśli w odpowiednim czasie zgłosił wniosek o upadłość lub wszczęto postępowanie restrukturyzacyjne.
- » **Zawarcie umowy indemnifikacyjnej**
 - Umowy takie mogą przewidywać, że spółka pokryje koszty obrony prawnej i odszkodowanie związane z roszczeniami przeciwko członkom zarządu.

4. Nowe obowiązki dotyczące wymagań dostępności produktów i usług – na co zwrócić uwagę?

Dnia 28 czerwca 2025 r. wchodzi w życie przepisy wprowadzające w Polsce regulacje dyrektywy EAA (European Accessibility Act). Przepisy unijne wymagają, aby przedsiębiorcy zapewniali spełnianie wymagań w zakresie dostępności niektórych produktów i usług.

Kogo dotyczą nowe przepisy?

Na nowe przepisy powinni zwrócić uwagę:

- » producenci i ich upoważnieni przedstawiciele,
- » importerzy,
- » dystrybutorzy,
- » usługodawcy.

Jakie produkty i usługi są objęte nowymi przepisami?

Produkty, które objęte są wymogami ustawy to:

- » komputery ogólnego przeznaczenia i ich systemy operacyjne (np. PC, laptopy, smartfony, tablety),
- » terminale płatnicze oraz terminale samoobsługowe przeznaczone do świadczenia usług objętych ustawą, bankomaty, automaty biletowe i do odprawy,
- » konsumenckie urządzenia końcowe wykorzystywane do świadczenia usług telekomunikacyjnych i dostępu do audiowizualnych usług medialnych (np. routery, modemy),
- » czytniki książek elektronicznych.

Usługi, których dotyczą wymogi ustawy, to usługi:

- » telekomunikacyjne,
- » dostępu do audiowizualnych usług medialnych,
- » towarzyszące usługom pasażerskiego transportu drogowego, lotniczego, kolejowego i wodnego,
- » m. in. w zakresie stron internetowych czy biletów elektronicznych
- » bankowości detalicznej, rozpowszechniania książek elektronicznych i handlu elektronicznego.

Usługa handlu elektronicznego obejmuje również jedynie oferowanie usług konsumentom drogą elektroniczną. Oznacza to, że przedsiębiorca posługujący się stroną internetową do oferowania swoich usług może być obowiązany do stosowania się do nowych przepisów, nawet jeśli świadczy usługę drogą tradycyjną (nieelektroniczną)!

Czego dotyczą wymagania dostępności?

Przed wszystkim produkty i usługi oraz informacje o nich powinny być udostępniane za pomocą różnych kanałów sensorycznych – oznacza to, że odbiorca powinien móc je odebrać za pomocą różnych zmysłów.

Przedstawianie informacji powinno również mieć miejsce za pomocą odpowiednich czcionek z wystarczającym kontrastem i odstępami między literami, wierszami i akapitami. Treści nietekstowe powinny być przedstawiane także w sposób alternatywny – tekstowy.

Oferowanie lub świadczenie usług przy pomocy stron internetowych i aplikacji mobilnych powinno odbywać się w sposób zapewniający: postrzegalność, funkcjonalność, zrozumiałość i kompatybilność.

Od kiedy?

Przedsiębiorcy powinni stosować nowe przepisy od 28 czerwca 2025 r. W pewnym zakresie jednak dopuszczono okres przejściowy do dnia 28 czerwca 2030 r. – dotyczy to m. in. już zawartych i obowiązujących umów o świadczenie usług.

5. Deregulacja i repolonizacja w prawie zamówień publicznych – projekty nowych regulacji

28 maja 2025 r. Rada Ministrów przyjęła dwa projekty ustaw zmierzające ku repolonizacji oraz deregulacji polskiej gospodarki. **Pierwszy z nich ma na celu ograniczenie udziału wykonawców z państw trzecich w postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych oraz w umowach koncesji na roboty budowlane lub usługi.**

Projekt wprowadza rozróżnienie wykonawców na dwie kategorie:

1. **Podmioty z państw trzecich będących stronami umów międzynarodowych (np. Porozumienia Światowej Organizacji Handlu w sprawie zamówień publicznych oraz innymi umowami międzynarodowymi gwarantującymi na zasadzie wzajemności i równości dostęp do rynku zamówień publicznych)** – traktowane są na równi z wykonawcami z UE.
2. **Podmioty z pozostałych państw trzecich** – nie mają domyślnego prawa udziału w przetargach. Ich udział możliwy jest tylko w przypadku wyraźnego dopuszczenia przez zamawiającego w dokumentacji zamówienia.

Nowelizacja przewiduje, że zamawiający będą mogli wykluczać wykonawców z nieuprawnionych państw lub stawiać im mniej korzystne warunki udziału, np. bardziej rygorystyczne wymagania dowodowe czy dodatkowe kryteria oceny ofert. W przypadku braku dopuszczenia w ogłoszeniu, oferty takich wykonawców będą odrzucane z mocy prawa. W naszej opinii przy stosowaniu ustawy w praktyce niekiedy problematyczne będzie jednoznaczne zakwalifikowanie danego podmiotu jako

pochodzącego z państwa trzeciego. Z pewnością wątpliwości i spory na tym tle będą mogły stanowić podstawy odwołań wnoszonych przez wykonawców do Krajowej Izby Odwoławczej, co w konsekwencji będzie mieć istotny wpływ na długość postępowań oraz ich wyniki.

Drugi z projektów zakłada podniesienie progu stosowania ustawy prawo zamówień publicznych oraz ustawy o koncesji z 130 tys. zł do 170 tys. zł. Według projektodawcy zmiana ta uprości procedury dla blisko 9 tys. zamówień rocznie, które obecnie wymagają pełnej formalizacji. Powodem podwyżki są rosnące ceny robót, dostaw oraz usług. Nowelizacja wprowadza też nowy obowiązek: analizę wpływu zamówienia na konkurencyjność. Zamawiający będą musieli już na etapie „Analizy potrzeb i wymagań” wykazać, jak warunki zamówienia mają wspierać konkurencję w postępowaniu.

Kiedy przepisy wejdą w życie i jakie dokładnie zmiany zostaną wprowadzone?

Obie ustawy przekazano do Sejmu w formie projektów rządowych, więc należy spodziewać się, że uzyskają poparcie większości parlamentu, lecz w trakcie legislacji poszczególne zapisy mogą ulec zmianie na etapie konsultacji społecznych lub poprawek poselskich. W związku z powyższym, będziemy Państwa na bieżąco informować o przebiegu i wynikach procesu legislacyjnego.

6. Czy kara umowna za opóźnienie jest absolutna? Istotne stanowisko Sądu Najwyższego

Jednym z często spotykanych rozwiązań mających na celu zdyscyplinowanie jednej ze stron umowy jest przewidzenie odpowiedzialności z tytułu kar umownych za niedotrzymanie terminu wykonania umowy. Ma to miejsce zwłaszcza w przypadku realizacji robót budowlanych przez Wykonawcę i niewykonania tych robót w terminie przewidzianym umową.

W umowach często używane jest zastrzeżenie, że kara umowna należna jest za „opóźnienie”. Należy jednak zwrócić uwagę, że co do zasady przepisy przewidują różnicę pomiędzy pojęciem „opóźnienia” a „zwłoki”. Drugie z tych pojęć dotyczy sytuacji, w której jedna ze stron nie spełnia świadczenia w terminie, a okoliczności niedotrzymania terminu wynikają z jej winy. Natomiast „opóźnienie” dotyczy przypadku, w którym niedotrzymanie terminu wynika z okoliczności, za które strona nie odpowiada.

W wyroku z dnia 19 listopada 2024 r. (sygn. II CSKP 1949/22) Sąd Najwyższy stwierdził, że kara umowna za niedotrzymanie terminu może być zastrzeżona jedynie w przypadku zwłoki (tj. gdy dłużnik ponosi odpowiedzialność za nieterminowe wykonanie zobowiązania), a nie w przypadku opóźnienia (tj. gdy nieterminowe wykonanie zobowiązania jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi).

Powyższe stanowisko oznacza, że w razie dochodzenia przez wierzyciela kar umownych za „opóźnienie” dłużnik może powoływać się, że niedotrzymanie terminu nie wynika z jego winy. Jeśli dłużnik udowodni ten fakt to będzie zwolniony z obowiązku zapłaty kary umownej, nawet zastrzeżonej jedynie w przypadku „opóźnienia”.

Należy jednak zwrócić uwagę, że powyższy wyrok Sądu Najwyższego dotyczy instytucji **kary umownej**. Natomiast w orzecznictwie sądowym i piśmiennictwie licznie wskazuje się również na możliwość wprowadzania do umowy **zastrzeżeń o charakterze gwarancyjnym**, do których nie stosuje się przepisów o karze umownej. Wskazuje się, że zastrzeżenia o charakterze gwarancyjnym – jako odmienne postanowienia niż kary umowne – mogą przewidywać odpowiedzialność za okoliczności niezawinione przez dłużnika, w tym za niezawinione niedotrzymanie terminu realizacji umowy.

Niejednokrotnie mogą istnieć wątpliwości czy strony – wprowadzając „kary umowne za opóźnienie” – miały na myśli przewidzenie odpowiedzialności za niedotrzymanie terminu bez względu na okoliczności (czyli w praktyce – wprowadzenia zastrzeżenia gwarancyjnego).

Nowe stanowisko Sądu Najwyższego stanowi jednak podstawę do obrony dłużnika w sytuacji domagania się przez wierzyciela zapłaty kary umownej za niedotrzymanie terminu, które nie wynika z winy dłużnika.

CZĘŚĆ III

SUKCESJA / ZABEZPIECZE- NIE SPADKOWE

III. SUKCESJA / ZABEZPIECZENIE SPADKOWE

1. Jak sformułować testament, aby uniknąć wątpliwości co do spadkobiercy?

Testament jest doniosłą czynnością prawną, na podstawie której zamierzamy po śmierci przekazać należący do nas majątek na rzecz innych konkretnych osób. Najczęściej będą to członkowie rodziny, ale może to być także inna osoba fizyczna, a także osoba prawna (np. istniejąca spółka, fundacja czy stowarzyszenie). Sformułowanie treści testamentu jest kluczowe, aby uniknąć wątpliwości w przypadku ewentualnego postępowania spadkowego przed sądem bądź sporządzania aktu poświadczenia dziedziczenia przed notariuszem.

Bardzo często testament stanowi kluczowy dokument służący sukcesji biznesu, zwłaszcza w przypadku firm rodzinnych.

Wątpliwość co do rzeczywistej woli spadkodawcy może istnieć w przypadku, gdy w testamencie jest mowa o „zapisie”. W języku potocznym umieszczenie w testamencie sformułowania **„zapisuję”** rozumie się zazwyczaj jako chęć, aby dana osoba odziedziczyła po śmierci majątek – aby była spadkobiercą.

Jednak zgodnie z przepisami prawa spadkowego „zapis” jest odmienną instytucją od powołania do dziedziczenia. Co do zasady zapis oznacza, że spadkodawca nakłada na spadkobiercę obowiązek spełnienia świadczenia na rzecz innej osoby.

Powszechne jest, że nie odróżnia się statusu spadkobiercy od zapisobiercy. **Dlatego Sąd Najwyższy wskazuje, że użycie w testamencie zwrotu „zapis” wymaga na ogół wyjaśnienia co do rzeczywistego celu spadkobiercy.**

Aby uniknąć wątpliwości czy osoba wskazana w testamencie ma być formalnie spadkobiercą rekomendowane jest używanie sformułowań typu **„powołuję jako spadkobiercę** Jana Nowaka do całości spadku” lub **„ustanawiam jako spadkobiercę** Piotra Kowalskiego do całości spadku”.

Należy także zwrócić uwagę na pojawiające się w testamentach sformułowanie **„wydziedziczam”**. Najczęściej oznacza ono, że spadkodawca nie chce, aby dana osoba po nim dziedziczyła. Jednak „wydziedziczenie” w świetle przepisów prawa spadkowego oznacza, że dana osoba uprawniona do dziedziczenia ustawowego zostaje pozbawiona prawa do domagania się zachowku. Pozbawienie tego prawa jest możliwe jedynie w przypadkach wymienionych w art. 1008 k.c., a testament musi wskazywać przyczynę wydziedziczenia.

Jeśli nie zostaną spełnione ustawowe przesłanki do wydziedziczenia, użycie sformułowania „wydziedziczenie” będzie skutkowało tym, że osoba „wydziedziczona” formalnie nie zostanie spadkobiercą, ale będzie mogło jej przysługiwać roszczenie o zachówek, jeśli ma do niego uprawnienie.

Należy także przypomnieć, że sporządzenie testamentu wiąże się z koniecznością przestrzegania odpowiedniej formy. Najczęściej będzie to forma aktu notarialnego albo własnoręczna. Jeśli spadkodawca zamierza sporządzić testament własnoręczny to należy podkreślić, że **konieczne jest napisanie go w całości pismem ręcznym, podpisanie oraz opatrzenie datą**. Spisanie ostatniej woli na komputerze i podpisanie samego wydruku nie jest testamentem w rozumieniu przepisów.

2. Zapomniałeś zgłosić nabycie spadku do urzędu skarbowego? Sprawdź, czy podatek się nie przedawnił. Przełomowa uchwała NSA korzystna dla podatników

Jeżeli spadkobierca zapomni o terminowym zgłoszeniu do urzędu skarbowego faktu nabycia spadku, to czekają go negatywne konsekwencje. Dotyczy to zwłaszcza tych przypadków, gdy należy on do tzw. zerowej grupy podatkowej, dzięki czemu zwolniony jest z obowiązku zapłaty podatku od spadków i darowizn, pod warunkiem że w wymaganym terminie (6 miesięcy) dokona zgłoszenia nabycia do urzędu skarbowego. Jeżeli tego nie zrobi, traci przywilej w postaci zwolnienia z opodatkowania.

W praktyce spadkobiercy nierzadko nie są świadomi tego obowiązku lub o nim zapominają. Wówczas urząd skarbowy ma prawo ustalenia wysokości podatku w drodze decyzji. Natomiast uprawnienie urzędu do ustalenia podatku także jest ograniczone czasowo. Po upływie terminu przedawnienia urząd nie może bowiem wydać takiej decyzji.

Ile wynosi ten termin? Spór pomiędzy urzędami skarbowymi a podatnikami trwa od lat. Organy skarbowe stoją na stanowisku, że wynosi on 5 lat, natomiast podatnicy argumentują, że właściwy jest termin 3-letni. Po stronie tych ostatnich w zdecydowanej większości przypadków stawały w ostatnich latach sądy administracyjne, co jednak nie przeszkadzało urzędom skarbowym w wydawaniu decyzji ustalających podatek nawet po upływie 3-letniego terminu.

W takiej sytuacji jedynym dostępnym podatnikowi działaniem jest odwołanie się od decyzji, a następnie zaskarżenie jej do sądu administracyjnego. W większości przypadków podatnicy wychodzą ze sporu zwycięsko, a urzędy mają obowiązek zwrotu zapłaconego podatku wraz z odsetkami. Całość trwa jednak niekiedy wiele lat, a w międzyczasie konieczne jest zapłacenie ustalonego podatku.

CZĘŚĆ IV

PODATKI

1. Najem krótkoterminowy w fundacji rodzinnej – szansa czy pułapka podatkowa?

Fundacja rodzinna to instytucja prawna, która miała ułatwić sukcesję majątku i pozwolić na budowę wielopokoleniowego modelu sukcesji bez ryzyka utraty kontroli nad rodzinnym biznesem. Jednym z najczęściej wnoszonych aktywów majątkowych do fundacji rodzinnych stały się nieruchomości – w tym te wynajmowane krótkoterminowo. Niestety, praktyka pokazuje, że **przychody z takiego najmu mogą wiązać się z poważnymi wątpliwościami na gruncie podatkowym.**

Zgodnie z ustawą o fundacji rodzinnej (art. 5 ust. 1 pkt 2), fundacja rodzinna może prowadzić działalność polegającą na najmie, dzierżawie lub udostępnianiu mienia. **Problem pojawia się, gdy wynajem ma charakter krótkoterminowy** – a więc zbliżony do usług hotelarskich. Fiskus uznaje w takich przypadkach, że działalność ta ma charakter usługowy, co oznacza, że przychody z najmu krótkoterminowego mogą być opodatkowane CIT-em jak przy standardowej działalności gospodarczej.

Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej w interpretacji z 9 maja 2025 r. (sygn. 0111-KDIB-1-2.4010.148.2025.2.MK) **uznał, że najem krótkoterminowy rezydencji nie spełnia kryteriów „dopuszczalnego najmu” w rozumieniu ustawy o fundacji rodzinnej.**

Według organu, najem krótkoterminowy przypomina działalność usługową – m.in. ze względu na rotacyjny charakter najemców, dodatkowe udogodnienia (np. basen, rowery, usługi dodatkowe), brak cykliczności rozliczeń czy brak klasycznych umów najmu. To – zdaniem fiskusa – wykracza poza literalne brzmienie art. 5 ustawy o fundacji rodzinnej, a więc wyklucza możliwość zastosowania zwolnienia z CIT. W konsekwencji, fundacja zapłaci podatek w wysokości aż 25% dochodu (art. 24r ustawy o CIT).

Co istotne, w orzecznictwie sądów administracyjnych pojawiają się już poglądy przeciwne – np. WSA w Gdańsku (sygn. I SA/Gd 219/24) uznał, że najem krótkoterminowy mieści się w dopuszczalnej działalności fundacji. Podobnie wypowiedział się również WSA w Gliwicach (sygn. I SA/Gl 1191/24), który wskazał, że brak jest podstaw do różnicowania skutków podatkowych najmu i najmu krótkoterminowego w odniesieniu do fundacji rodzinnych. Sąd podkreślił, że art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o fundacji rodzinnej nie zawiera żadnych ograniczeń co do długości trwania najmu, formy umowy czy klasyfikacji PKWiU, a zatem **najem krótkoterminowy – realizowany w formie cywilnoprawnej, bez usług dodatkowych – również może korzystać ze zwolnienia z CIT.**

Co to oznacza w praktyce dla przedsiębiorców rozważających wniesienie nieruchomości do fundacji rodzinnej? **Przede wszystkim: ostrożność i analiza konkretnego modelu najmu. Jeśli fundacja zamierza prowadzić najem krótkoterminowy samodzielnie, konieczne jest zadbanie o to, by nie przyjął on formy zbliżonej do usług hotelarskich. Alternatywą może być wynajem długoterminowy lub zlecenie obsługi najmu profesjonalnemu operatorowi – wtedy fundacja rodzinna wynajmuje nieruchomość operatorowi, a ten prowadzi działalność na własny rachunek.**

Podsumowanie:

Najem krótkoterminowy w fundacji rodzinnej to potencjalny obszar ryzyka podatkowego. Warto każdorazowo przeanalizować planowany model działania i – w razie wątpliwości – rozważyć wystąpienie o interpretację indywidualną.

Jest szansa, że podejście urzędów skarbowych może zmienić najnowsza uchwała Naczelnego Sądu Administracyjnego (III FPS 2/25) wydana w składzie 7 sędziów, a zatem mająca moc zasady prawnej. **NSA jednoznacznie opowiedział się po stronie podatników i orzekł, że jeżeli od końca roku, w którym nastąpiło nabycie spadku, upłynęły 3 lata, to urząd skarbowy nie ma prawa wydać decyzji ustalającej wysokość podatku, bowiem jego uprawnienie do takiego działania uległo przedawnieniu.** Uchwała ta jest także szczególnie ważna dla wszystkich podatników, przeciwko którym urzędy skarbowe prowadzą obecnie postępowania, pomimo upływu wskazanego terminu, bowiem właściwe powołanie się na jej treść ma szansę doprowadzić do umorzenia postępowania podatkowego.

Podsumowanie:

Dla kogo:

Spadkobierców, przedsiębiorców przejmujących biznes w drodze dziedziczenia.

Co warto wiedzieć:

NSA podjął próbę zakończenia wieloletniego konfliktu co do terminu przedawnienia obowiązku zapłaty podatku od spadków i darowizn. Z korzyścią dla podatników orzekł, że wynosi on 3 lata od końca roku kalendarzowego, w którym nastąpiło nabycie. Po tym czasie organ podatkowy nie może wydać decyzji ustalającej wysokość podatku.

2. Pożyczka pomiędzy podmiotami powiązanymi – co warto wiedzieć o warunkach *safe harbour*?

Nierzadko jest tak, że w celu dofinansowania działalności spółki lub innego podmiotu, przedsiębiorcy decydują się na przekazanie środków pieniężnych w drodze umowy pożyczki pomiędzy podmiotami powiązanymi. O jakie umowy chodzi? Na przykład o pożyczkę od spółki matki dla spółki córki.

W ogólności podmiotami powiązanymi będą podmioty, których relacja opiera się na wywieraniu znaczącego wpływu przez jeden z nich na drugi. Ponadto ustawa wskazuje, że podmiotami powiązanymi są np. spółka jawna i jej wspólnik czy spółka komandytowa i jej komplementariusz.

Tego typu pożyczki, jakkolwiek przydatne a niekiedy wręcz niezbędne w realiach prowadzenia biznesu, zasadniczo obciążone są dodatkowymi obowiązkami związanymi z weryfikacją cen transferowych i właściwym udokumentowaniem przed organem podatkowym, że warunki takiej umowy odpowiadają warunkom rynkowym oraz nie przynoszą nadmiernej korzyści lub straty którejkolwiek ze stron. W razie stwierdzenia przez organ podatkowy, że ustalone warunki nie są rynkowe, wówczas organ ten ma możliwość ustalenia w drodze decyzji straty lub dochodu, jaki faktycznie zostałyby przez dane podmioty osiągnięty, gdyby nie były podmiotami powiązanymi.

Powyższe ryzyko nie wystąpi, jeżeli umowa pożyczki będzie odpowiadała warunkom tzw. zwolnienia *safe harbour*. Wówczas podatnik ma pewność, że dana transakcja nie zostanie zakwestionowana przez organ podatkowy. Aby warunki zwolnienia zostały spełnione, oprocentowanie pożyczki i ustalona marża muszą mieścić się w granicach ustalonych w obwieszczeniu ministra finansów. Obowiązują także dodatkowe wymogi –

np. taki, że umowa nie może być zawarta na czas dłuższy niż 5 lat oraz że umowa nie może przewidywać wypłaty innych niż odsetki opłat związanych z udzieleniem pożyczki, w tym premii czy prowizji.

Jeżeli zatem rozważają Państwo udzielenie pożyczki pomiędzy podmiotami powiązanymi, warto upewnić się, że jej warunki spełniają wymogi zwolnienia *safe harbour*, co pozwoli uzyskać wymierne korzyści.

Podsumowanie:

Dla kogo: Przedsiębiorców zamierzających zawrzeć umowę pożyczki pomiędzy podmiotami powiązanymi.

Co warto wiedzieć: Możliwe jest uzyskanie zwolnienia z obowiązku raportowania cen transferowych. Aby było to możliwe, konieczne jest spełnienie konkretnych warunków.

CZĘŚĆ V

NIERUCHOMOŚCI

1. Zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym!

**Dla kogo: inwestorów, deweloperów,
osób planujących budowę domu.**

Już do 30 czerwca 2026 r. gminy będą musiały uchwalić plan ogólny gminy – dokument o randze aktu prawa miejscowego, który zastąpi dotychczasowe studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. To właśnie z niego będzie wynikać, gdzie na terenie gminy wolno budować na podstawie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu. Może oznaczać to ogromne zmiany dla osób planujących budowę po tej dacie.

Co ulegnie zmianom?

Warunki zabudowy mogą być wydane tylko na działki znajdujące się **w obszarze uzupełnienia zabudowy**, określonym w planie ogólnym gminy.

Do kiedy można uzyskać warunki zabudowy na starych zasadach?

Do 31 grudnia 2025 r. – do tego czasu decyzje WZ wydawane będą bezterminowo.

Decyzje WZ wydane po tej dacie będą ważne jedynie przez **5 lat**.

Od 2026 r. będą obowiązywać również nowe kryteria urbanistyczne, które będą mogły mieć wpływ na możliwość budowy domu:

maksymalna odległość od szkoły podstawowej:

- » w miastach – 1,5 km,
- » na terenach wiejskich – 3 km;

maksymalna odległość od terenów zielonych:

- » do 1,5 km od zieleni publicznej (min. 3 ha),
- » do 3 km od większych obszarów zieleni (min. 20 ha).

Odległości będą mierzone drogą dojścia ogólnodostępną trasą dla pieszych od granicy tej działki do budynku szkoły podstawowej czy do granicy obszaru zieleni publicznej.

Z tym zastrzeżeniem, że Gminy będą uprawnione do zmiany odległości od szkół i zieleni ponad ustawowe limity.

2. Jawność cen mieszkań – co nowe regulacje oznaczają dla deweloperów?

Głównym obowiązkiem nałożonym na dewelopera wynikającym z ustawy jest **prowadzenie własnej strony internetowej, na której umieszczony musi zostać szereg informacji**, w tym m.in.:

- » adres siedziby dewelopera, a w przypadku, gdy deweloper jest osobą fizyczną – adres głównego miejsca wykonywania działalności gospodarczej,
- » adres lokalu, w którym prowadzona jest sprzedaż,
- » sposób kontaktu nabywcy z deweloperem,
- » lokalizacja przedsięwzięcia deweloperskiego lub zadania inwestycyjnego,
- » część ogólna prospektu informacyjnego, dotycząca danego przedsięwzięcia deweloperskiego lub zadania inwestycyjnego.

Ponadto, deweloper będzie zobowiązany do podawania następujących informacji:

- » **o cenie za metr kwadratowy powierzchni użytkowej każdego z oferowanych lokali mieszkalnych lub domów jednorodzinnych oraz całej nieruchomości lub jej części** – jeżeli np. jedynie część nieruchomości jest przedmiotem umowy,
- » **o cenie pomieszczeń przynależnych, np. strychów, garaży, piwnic, a także praw niezbędnych do korzystania z lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego**, jeżeli cena tych pomieszczeń lub praw nie jest uwzględniona w cenie każdego z oferowanych lokali mieszkalnych lub domów jednorodzinnych,
- » **o innych niż wyżej wymienione świadczeniach pieniężnych**, które nabywca zobowiązany jest spełnić na rzecz dewelopera w wykonaniu umowy przenoszącej własność.

Dodatkowo, **ceny będą musiały uwzględniać podatek od towarów i usług – VAT, a w przypadku ich zmiany, muszą być na bieżąco aktualizowane**. Razem z podaniem zaktualizowanej ceny, deweloper będzie zobowiązany do wskazania daty wprowadzenia zmiany, a na stronie internetowej będzie musiał pozostawić informację o wcześniejszych cenach, począwszy od dnia rozpoczęcia sprzedaży. W tym miejscu warto także podkreślić, iż **w przypadku wystąpienia rozbieżności pomiędzy ceną podaną na stronie internetowej dewelopera, a ceną oferowaną przy zawarciu umowy, nabywca będzie miał prawo żądania zawarcia umowy po cenie dla niego najkorzystniejszej**.

KROTOSKI

ADWOKACI I RADCY PRAWNI

M. Krotoski Adwokaci i Radcy Prawni sp. k.

ul. Tyłne Chwaliszewo 27/1A
61 - 103 Poznań

+48 61 8 527 529

kancelaria@krotoski-adwokaci.pl

www.krotoski-adwokaci.pl

Wszelkie zamieszczone w Niezbędniku treści mają charakter wyłącznie informacyjny i nie stanowią opinii prawnej ani porady prawnej. Ponadto informujemy, że treści te mogą nie uwzględniać wszystkich aspektów istotnych dla danego zagadnienia oraz mogą zawierać stanowiska nie podzielane przez sądy, organy administracji publicznej lub inne instytucje, bądź też mogły stać się nieaktualne z powodu zmiany prawa lub linii orzecznictwa. W przypadku pytań lub wątpliwości zachęcamy do kontaktu telefonicznie 61 8 527 529 lub mailowo Kancelaria@krotoski-adwokaci.pl

Zawartość dokumentu jest chroniona prawami autorskimi. Zaznacza się, że kopiowanie, przetwarzanie, publikowanie oraz wykorzystywanie (w całości lub w części) treści zawartych w niniejszym dokumencie bez zgody ich autora/ów jest zabronione oraz niezgodne z przepisami prawa (Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych).

Stan prawny na dzień: 23 czerwca 2025 roku.